

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БЕРДЯНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради
Бердянського державного
педагогічного університету

від «31» серпня 2017 року
(протокол № 1)

Діагностика та моніторинг рівня здоров'я

(назва навчальної дисципліни)

ПРОГРАМА

обов'язкової навчальної дисципліни

підготовки бакалавра

(назва освітнього ступеня)

спеціальності 014 Середня освіта (Здоров'я людини)

(шифр і назва спеціальності)

**Бердянськ
2017 рік**

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

Віталій ОСІПОВ, доцент кафедри основ здоров'я, фізичної реабілітації та екології,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту (24.00.03 фізична реабілітація)

Обговорено та рекомендовано методичною радою Бердянського державного педагогічного університету “16” червня 2017 року, протокол № 8.

ВСТУП

Програма обов'язкової навчальної дисципліни «Діагностика і моніторинг рівня здоров'я» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців освітнього ступеня бакалавр, галузі знань 01 Освіта / Педагогічна освіта, спеціальності 014.14 Середня освіта (Здоров'я людини).

Предметом навчальної дисципліни є методи та засоби нозологічної та донозологічної діагностики стану здоров'я людини.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Діагностика і моніторинг рівня здоров'я» тісно пов'язана з такими дисциплінами «Анатомія і фізіологія людини», «Гігієна», «Біохімія», «Вікова анатомія та фізіологія», «Теорія здоров'я та здорового способу життя».

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни дисципліни «Діагностика і моніторинг рівня здоров'я» є формування в здобувачів вищої освіти визначених освітньо-професійною програмою загальних і фахових компетентностей майбутнього вчителя-реабілітолога.

1.2. Основними завданнями дисципліни «Діагностика і моніторинг рівня здоров'я» є:

- ознайомити студентів із основними методами діагностики стану здоров'я людини, діагностичними підходами та моделями;
- розглянути та вивчити методику діагностики на рівні структури та функції серцево-судинної та дихальної системи;
- розглянути та вивчити методику діагностики на рівні структури та функції суглобів і кісток;
- розглянути та вивчити методику діагностики на рівні структури та функції м'язів.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких фахових компетентностей:

Інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані практичні завдання в галузі середньої освіти, що передбачає застосування концептуальних методів освітніх наук, предметних знань, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (ФК):

ФК 3. Здатність до забезпечення охорони життя й здоров'я учнів в освітньому процесі та позаурочній діяльності; упроваджувати здоров'язбережувальні, профілактичні та оздоровчі технології в педагогічній діяльності.

ФК 11. Здатність проводити оцінку та моніторинг рівня здоров'я, прогнозувати стан індивідуального та суспільного здоров'я; здійснювати індивідуальні та групові консультації з питань здорового способу життя.

Та демонструвати такі програмні результати навчання (ПРН):

ПРН 8. Уміти цінувати різноманіття та мультикультурність, керуватися в педагогічній діяльності етичними нормами, принципами толерантності, діалогу й співробітництва.

ПРН 14. Уміти проводити діагностичне обстеження дітей та підлітків з використанням експрес-методів діагностики здоров'я.

ПРН 15. Застосовувати знання біологічних, медичних, педагогічних та психосоціальних аспектів корекційно-реабілітаційної роботи.

ПРН 20. Застосовувати знання у практичних ситуаціях.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 5/150 (кредитів ЄКТС/години).

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Тема 1. Основи діагностики, класифікація діагностичних моделей

- поняття «діагностика» та «діагноз»
- види діагнозів, їх характеристика
- донозологічна діагностика
- нозологічна (медична) діагностика

Тема 2. Суб'єктивні та об'єктивні методи обстеження

- алгоритм проведення обстеження пацієнта
- суб'єктивні методи обстеження (скарги, анамнез)
- об'єктивні методи обстеження (огляд, пальпація, перкусія, аускультация)

Тема 3. Параклінічні методи дослідження

- антропометрія
- інструментально-функціональні методи дослідження
- ультразвукові методи дослідження
- променеві методи дослідження
- ендоскопічні методи дослідження
- лабораторні методи дослідження

Тема 4. Визначення показників функції серцево-судинної системи

- ознаки порушення роботи серцево-судинної системи
- визначення та оцінка темпу і ритму серцевих скорочень
- визначення та оцінка ударного і хвилинного об'єму кровообігу
- визначення та оцінка артеріального тиску

Тема 5. Визначення показників функції дихальної системи

- ознаки порушення роботи дихальної системи
- визначення та оцінка темпу, ритму і глибини дихання

- визначення та оцінка об'ємних і функціональних показників дихання
- визначення та оцінка функції м'язів, що беруть участь у диханні

Тема 6. Визначення толерантності до фізичного навантаження

- аеробна здатність та фізична працездатність
- функціональні проби та тести для оцінки реакції на навантаження
- типи реакції організму на фізичне навантаження
- субмаксимальні тести для оцінки фізичної працездатності

Тема 7. Визначення обсягу та амплітуди рухів у суглобах верхніх кінцівок

- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у плечовому суглобі
- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у ліктьовому суглобі
- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у суглобах кисті

Тема 8. Визначення обсягу та амплітуди рухів у суглобах нижніх кінцівок

- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у кульшовому суглобі
- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у колінному суглобі
- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у суглобах стопи

Тема 9. Визначення обсягу та амплітуди рухів хребта

- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у шийному відділі хребта
- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у грудному відділі хребта
- вимірювання обсягу та амплітуди рухів у поперековому відділі хребта

Тема 10. Визначення тонусу та сили м'язів шиї та плечового поясу

- біомеханіка і нейрофізіологія м'яза
- порушення сили та тонусу м'язів
- основні міофасціальні ланцюги тіла
- мануальне м'язове тестування
- мануальне м'язове тестування рухів у шийному відділі хребта
- мануальне м'язове тестування рухів плечового суглобу
- мануальне м'язове тестування рухів ліктьового суглобу

Тема 11. Визначення тонусу та сили м'язів тулуба

- м'язи які виконують рухи тулуба
- мануальне м'язове тестування рухів тулуба
- оцінка мобільності пацієнта

Тема 12. Визначення тонусу та сили м'язів нижніх кінцівок

- мануальне м'язове тестування м'язів стегна
- мануальне м'язове тестування сідничних м'язів
- мануальне м'язове тестування поперекових м'язів
- мануальне м'язове тестування м'язів гомілки
- мануальне м'язове тестування м'язів стопи
- проведення моторного перенавчання м'язів

3. Рекомендована література

1. Анатомія людини : у 3-х томах: підручник для ст-ів ВМНЗ 4-го рівня акредитації / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін, А. І. Парахін, О. І. Ковальчук ; за ред. А. С. Головацького, В. Г. Черкасова. — 7-е видання. — Вінниця : Нова книга, 2018. — Т. 1. — 368 с.
2. Анатомія людини : у 3-х томах: підручник для ст-ів ВМНЗ 4-го рівня акредитації / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін, А. І. Парахін, О. І. Ковальчук ; за ред. В. Г. Черкасова, А. С. Головацького. — 6-е видання. — Вінниця : Нова книга, 2018. — Т. 2. — 456 с.
3. Анатомія людини : у 3-х томах: підручник для ст-ів ВМНЗ 4-го рівня акредитації / А. С. Головацький, В. Г. Черкасов, М. Р. Сапін, А. І. Парахін, О. І. Ковальчук ; за ред. В. Г. Черкасова, А. С. Головацького. — 4-е видання. — Вінниця : Нова книга, 2017. — Т. 3. — 376 с.
4. Гігієна у фізичній реабілітації: підручник для ст-ів ЗВО / К.О. Пашко, Д.В. Попович, О. В. Лотоцька та інші. — Тернопіль : Укрмедкнига, 2019. — 360 с.
5. Коляденко Г.І. Анатомія людини: підручник для ст-тів природничих спец. ВПНЗ / Г І Коляденко. — К.: Либідь, 2009. — 384 с.
6. Кара С.І. Спортивна фізіологія : навчальний посібник для ВНЗ III-IV рівнів акредитації напр. підгот. 6.010201 Фізичне виховання, 6.010203 Здоров'я людини, учителів фізичного виховання / С І Кара. — Бердянськ : БДПУ, 2015. — 200 с.
7. Кара, С.І. Гігієна дітей та підлітків: навчальний посібник / С І Кара. — Бердянськ: БДПУ, 2016. — 135 с.
8. Кабашнюк В.О. Психофізіологія: навчальний посібник / В.О. Кабашнюк, В.К. Гаврількевич. — Львів : Новий Світ, 2006. — 200 с.
9. Осіпов В.М. Діагностика і моніторинг стану здоров'я: методичний посіб. / В.М.Осіпов /. — Бердянськ: ТОВ «Модем», 2015. — 87 с.
10. Орловська, В.В. Здоров'я людини: навчально-метод. комплекс для ст-ів напряму «Здоров'я людини»: Ч. II / В. В. Орловська. — Бердянськ : Видавець Ткачук О. В, 2016. — 98 с.
11. Основи діагностичних досліджень у фізичній реабілітації: навч. посіб. / Т.Бойчук, М.Голубева, О.Левандовський, Л.Войчишин. — Л.: ЗУКЦ, 2010. — 240 с.
12. Передерій В.Г. Основи внутрішньої медицини: підручник для ст-ів ВМНЗ / В.Г. Передерій, С.М. Ткачова. — Вінниця : Нова книга, 2017. — 784 с.

4. Методи навчання:

- 1) За джерелами передачі й характером сприйняття інформації: словесні, наочні, практичні.
  - 1.1. Словесні: пояснення, розповідь, лекція, бесіда (вступна, бесіда-повідомлення, бесіда-повторення, репродуктивна, евристична).
  - 1.2. Наочні: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.

1.3. Практичні: фізичні вправи, лабораторні роботи, практичні роботи, дослідні роботи.

2) За основними дидактичними завданнями, які необхідно вирішувати на конкретному етапі навчання: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування отриманих знань, умінь і навичок.

3) За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.

4) Методи стимулювання навчальної діяльності:

4.1. метод навчальної дискусії – суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу;

4.2. метод пізнавальних ігор – моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів;

4.3. метод створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу – використання клінічних випадків і ситуацій;

4.4. метод створення ситуації новизни навчального матеріалу;

4.5. метод опори на життєвий досвід здобувачів.

5) Методи контролю і самоконтролю у навчанні:

5.1. метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване;

5.2. метод письмового контролю;

5.3. метод тестового контролю.

Методи викладання: інформаційно-повідомляючий; пояснювальний; інструктивно-практичний; пояснювально-спонукаючий; пояснювальний.

Методи навчання: виконавчий; репродуктивний (відтворюючий); продуктивно-практичний; частково-пошуковий; пошуковий.

5. Форма підсумкового контролю успішності навчання – екзамен

6. Система оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка за шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни